

Hoe ga je om met een tiener met een slecht rapport? “Al haar vriendinnen gingen naar het proclamatiefeest. Zij niet, en dat kwam hard aan”

© Getty Images/iStockphoto

Niet alle leerlingen komen thuis met een blinkend rapport. Er zijn er die buizen, moeten heroriënteren, zittenblijven. Dat komt aan in een tienerhart. Hoe ga je daarmee om? “Een slecht rapport is een straf op zich.”

Jesse Van Regenmortel

Donderdag 29 juni 2023 om 18:17

Het internet vult zich dezer dagen met fiere foto's van afstuderende tieners. Hoedje de lucht in, breedste glimlach op, poseren met trotse ouders. Kijk maar naar [alle Instagram-foto's van BV's die delen hoe fier ze zijn op hun kind](#). Maar al dat afstudeergeluk heeft een keerzijde. Veel tieners zijn thuisgekomen met een slecht rapport. De cijfers leren dat bijna één op drie middelbareschoolstudenten minstens één keer een jaar overdoet. Afgelopen voorjaar vertelden enkele van hen in deze krant nog dat ze dat zittenblijven aanvoelen als een vernederende stempel. Anderen mogen overgaan, maar moeten heroriënteren. In de volksmond nog altijd: 'zakken'. Nog anderen kregen één of meer buizen. Die ze in augustus met herexamens kunnen ophalen, maar toch. Ook dat heeft zijn impact, vertelt een vader.

“Ze wist op voorhand dat ze in de zomer zou moeten terugkeren, maar plots werd het echt”, zegt hij over zijn dochter. “Ze zeiden wie erdoor was. Zij was er niet bij. Ze was boos en teleurgesteld, ze zweeg. Het ging niet eens over die herexamens. Maar al haar vriendinnen uit het zesde middelbaar zijn nu van de school af. Zij niet. Alle vriendinnen gingen naar het proclamatiefeest. Konden zich mooi kleden, konden hun hoedje in de lucht gooien. Zij niet. En dat kwam aan als een klets.”

Weerbaar maken

Dus: hoe ga je daarmee om, als je tienerdochter of -zoon zo'n klets krijgt? "Zo'n mislukking kán fel binnenkomen in een tienerhart", zegt gezinstherapeut Karen Van den Broeck. "Maar weet als ouder: in het slechtste geval gaat het om een jaar dat moet herdaan worden. Dat is geen drama. Want vaak is het de ontgoocheling van de ouders die veel druk zet op het kind. Veel is natuurlijk afhankelijk van welke inspanning je kind heeft geleverd, tot welk resultaat. Heeft hij of zij het echt laten hangen? Dan moet hij of zij boeten voor de eigen daden. Maar ook dan kan je als ouder niet volledig veroordelen. Je moet de veilige haven blijven. Probeer aan te voelen: wat betekent dat falen voor je kind? En gun het zijn of haar einde van het schooljaar. Gun het hem of haar om alles even los te laten."

"Tegen tieners kan je zeggen: we laten dit voor wat het is, maar denk tegen halverwege de vakantie na over de weg die je uit wil. Heb je hulp nodig? We zijn er voor jou. Maar laat ruimte voor initiatief. Leer hen zelf omgaan met hun falen, daar leren ze veel uit. Opvoeden is meer dan je kind beschermen. Het is ook: je kind weerbaar maken tegen mislukking."

"Opvoeden is meer dan je kind beschermen. Het is ook: je kind weerbaar maken tegen mislukking", zegt gezinstherapeut Karen Van den Broeck — © Getty Images/Westend61

Slecht rapport is straf op zich

"Het is niet zinvol om te dreigen of te straffen", zegt pedagoog Philippe Noens van Odisee. "Het slechte rapport is een straf op zich. Al mag het geen afrekening zijn. Het is de bedoeling om een leerling tot inzicht te brengen. Wat is er aan de hand? Wat moet beter? Is het moeilijk om kennis te vergaren? Of gaat het om studiehouding, om plannen en organiseren? Ga dus met je kind het gesprek aan over de onderliggende oorzaken. Bespreek hoe je verder kan gaan. Want als je straft, is de kans klein dat je kind later wél met een goed rapport naar huis komt."

"Misschien raakt je zoon of dochter door een slecht rapport ook gedemotiveerd. Ik heb zo hard gewerkt, maar ik word niet beloond. Cijfers kunnen ook stigmatiserend werken. Ik ben maar een vier waard. Dus weet dat rapportering heel gevoelig ligt. Ook voor ouders, trouwens. Hoe zoon of dochter het er vanaf brengen, staat gelijk aan hoe zij het er als ouder vanaf brengen. Als ouder heb je verwachtingen, die zijn gekoppeld aan emoties. Als die verwachtingen niet worden ingelost, kan dat teleurstelling, boosheid, bezorgdheid zijn."

Blaasjes wijsmaken

Laat die emoties vooral niet doorwegen wanneer je kind met een slecht rapport thuis komt, is de raad van ontwikkelings- en onderwijspsycholoog Wim Van den Broeck van de VUB. "Een slecht rapport zal in de meeste gevallen ook voor de ouders geen totale verrassing zijn. Dat zou

betekenen dat de feedback tijdens het jaar niet adequaat gegeven is. In elk geval is het belangrijk om het hoofd koel te houden. Let op. Je moet je kind geen blaasjes wijsmaken. Het is slecht gegaan: dat mag gezegd worden. Maar dreigen heeft geen zin. Doe een beroep op zelfredzaamheid. Maak afspraken, maak een planning, vraag een andere ingesteldheid.”

“Kijk. Een slecht rapport, heroriënteren, zittenblijven: het kan een domper zijn, mentaal. Maar het is niet onoverkomelijk. De boodschap is altijd: je krijgt nog een kans. Je krijgt een nieuwe vriendengroep, maar ook dat is een kans. Bekijk het niet louter negatief. Wie heroriënteert of blijft zitten en in een nieuwe klas komt te zitten, zal zich meestal snel aanpassen in die nieuwe groep, en zal als leerling vaak sterk staan. Grijp de nieuwe kans, en een slecht rapport kan uitdraaien als een echte boost.”